

фахівців у сфері управління, здатних ефективно працювати в непередбачуваних нових і кризисних соціально-економічних умовах. Її головне призначення – сформулювати та розвинути метакомпетентності, забезпечити наявність у керівників таких здатностей та якостей, які відображають замовлення, потреби й культуру країни, визначають ефективність їхньої професійної діяльності у конкретних умовах розвитку країни та соціальної сфери. Це не просто компетентності, знання й навички, хоча і вони відіграють велику роль у професіоналізації менеджменту, а це насамперед культура, і потенціал саморозвитку, і розвинуті творчі здібності, і світоглядно-професійні позиції моральності, а головне – відданість загальнолюдським цінностям та справі – тобто повний комплекс тих рис та якостей особистості, що перетворюють професійну діяльність у суспільне благо та спрацьовують на економічний розквіт держави та якість людського життя.

ДИСКУРС - АНАЛІЗ КОНЦЕПТІВ ГРОМАДСЬКО-ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ КЕРІВНИКАМИ ШКІЛ

Г. М. Калініна

Висловлювання керівників сфери освіти на користь громади як рівноправного партнера та активного суб'єкта суспільних перетворень в країні розглядалися в процесі дослідження як одиниці дискурс-аналізу громадсько-державного управління, що проаналізовано, систематизовано та узагальнено. Як приклад наведемо лише деякі твердження та аргументи респондентів із загальної вибірки:

- включення громади різними засобами у процес управління школою також відкриває їй можливості для активізації власної громадської діяльності;
- школа стає об'єктом інноваційної активності громади, а громада, у свою чергу, стає учасником процесу модернізації освіти;
- суть питання про участь громади полягає в зміні системи взаємовідносин суб'єктів, які беруть участь у прийнятті рішень;
- мешканці громади повинні формувати замовлення на майбутнього компетентного й конкурентоспроможного випускника і працівника;
- громада повинна і може брати участь у роботі закладу, знати реальний стан речей у школі та суспільстві, мати вплив на всі суспільні процеси;
- громада може та має здійснювати управління і контроль за діяльністю у школі, брати участь у оцінюванні діяльності з різних напрямів;
- залучення учнів до діяльності різних громадських організацій є потрібним, оскільки вони порушують і розв'язують актуальні проблеми місцевого співтовариства, виховують у молодих людей відчуття громадянської відповідальності за все, що відбувається в своєму місті, формують навички громадської участі, взаємодії з громадою та органами влади у вирішенні соціальних проблем;

– залучення учнів громадською організацією ветеранів війни м. Миколаєва до міських акцій залишилось в душах дітей, їх свідомості, а, значить, було посіяне зерно у вихованні достойних юних українських громадян;

– спектр соціальних ініціатив громади м. Миколаєва спільно з молоддю надзвичайно широкий: від упорядкування шкільної території, увічнення пам'яті загиблих земляків, вирішення конкретних екологічних проблем і організації дозвілля дітей, надання допомоги незахищеним верствам населення, до відродження історичних, культурних, духовних цінностей та зміцнення фізичного здоров'я зростаючого покоління, що сприяло залученню активних людей до їх реалізації;

– на рівні міста необхідно проводити підсумки діяльності з розвитку учнівського самоврядування не формальні, а такі, які сприяють об'єднанню зусиль, усіх причетних до школи та зацікавлених у її розбудові;

– школа має виступати джерелом розвитку громадян і громадянського суспільства, демократії в країні та насамперед у рідному місті.

519 керівників, що складає 41 % від загальної вибірки опитаних респондентів, вважають *громадсько-державну форму управління* з демократичним стилем управління стратегічно важливою та перспективною формою для майбутнього її запровадження в шкільну практику, обґрунтовують власні міркування та наводять переконливі аргументи на її користь. За висловленими керівниками твердженнями з'ясовано, що практично у кожній школі створені учнівські самоврядні структури різноманітних форм і напрямів діяльності, що знаходить підтвердження в таких одиницях дискурсу. У школах міста Києва діють такі самоврядні структури учнів, зокрема, «Київська міська рада старшокласників», Рада колегіантів та їхні загальні збори, школа лідерів учнівського самоврядування, учнівський парламент, клуби за інтересами, ліцейська демократична республіка учнів, автономна республіка, що сприяють активізації діяльності учнівських комітетів шкіл у самоорганізації діяльності та самоврядуванні, дають змогу учням набути досвіду співуправління та самоуправління у різних групах і колективах.

Бесіди з керівниками закладів освіти свідчать, що управління із залученням громади є у більшості практик формальним, а учнівське самоврядування є недооціненим та занадто керованим із боку учительства. Самоврядування є впливовим чинником і має розглядатися, в першу чергу, як самостійний громадський інститут, а не лише як один із елементів виховної роботи школи, що дозволяє учням реалізувати своє право на участь в управлінні школою.

Повноправне учнівське самоврядування дає школярам серйозні важелі впливу на шкільну політику – не тільки на своє власне життя в школі, але й на життя дорослих, на ухвалу тих або інших важливих рішень, на вибір шляхів вирішення різних проблем шкільного життя, врешті-решт – на напрями інноваційного розвитку школи. Зроблено висновок, що громадсько-державна форма управління школою є притаманною для розвинених країн світу, є на часі та адекватною під час переходу до постіндустріального суспільства на демократичних засадах його розвитку, реформування сфери освіти на демократичних, сервісних і ринкових засадах, а також на засадах «людиноцентризму» і сталого розвитку.